

Изместената вносна благодарност

Допреди десетина години все още в печата ни се появяваха гневни гласове, които твърдяха, че в българския език признателността не трябва да се изразява с френската дума **мерси**, а че непременно трябва да употребяваме родното **благодаря**.

Оказа се обаче, че не успяхме да изгоним чуждата дума. За сметка на това настъпи нов, интересен период, който продължава вече доста време. Постепенно думата **благодаря** при почти всички поколения успя да си възвърне изгубените позиции. И сега всъщност, ако трябва да се изкаже благодарност за нещо значително, особено публично, непременно се казва **благодаря**.

Днес остава впечатлението, че като че ли за разлика от **благодаря** чуждото **мерси** се запази като израз за някаква “по-малка” благодарност. Тоест **мерси** се употребява например, ако трябва да изкажем признателност за някаква дребна услуга. (Може би това се крие и в неговата краткост. Това, разбира се, в рамките на шегата, макар че тъкмо краткостта много допринесе за запазване на тази дума в езика ни особено в съпоставка с родния глагол.)

Доказателство, че **благодаря** успя да си възвърне загубени територии, можем да открием преди всичко в устната реч. Попитали ли сте се обаче някога каква част на речта всъщност е **мерси**? Във всеки случай трябва да посочим, че не е глагол, както мислят някои хора и точно заради това са готови да кажат дори *Мерсим за помощта*. Тоест да добавят българското окончание към чуждата форма, за да започне тя да действа като глагол също като **благодаря**.

А има и други любопитни факти. Възможно е често в непринуден диалог единият човек да каже **мерси**, другият да му отговори с *И аз мерси*. Това е още едно доказателство, че макар и без специално окончание, думата пак се възприема от мнозина като глагол. В други случаи може да се чуе и *Мерси ви за всичко*. Тоест и тук **мерси** се държи под влияние на **благодаря** като глагол, след като се поставя след или при личното местоимение.

Обикновено когато в българския език се заемат глаголи, те се нагаждат към него, тоест получават първо допълнителни наставки, а след това и окончания, имат възможност да се променят по число, лице, време. Случаят с **мерси** е много по-различен, защото в книжовния ни език думата остава неизменяема. Затова и не може всички да я възприемат изцяло като глагол и се колебаят при употребата ѝ. И така казват често в непринуден разговор *Много мерси* също както **много благодаря**, а понякога дори и *Голямо мерси*.

Всъщност препоръката, която може да се даде, е, че не е необходимо да се стремим да превръщаме **мерси** в глагол дори и в битово-разговорната си реч. Няма нужда да ѝ лепим окончания, да я съчетаваме с местоимения в изреченията си. Нека **мерси** си остане просто една модална дума, употребявана при определени ситуации. Това, от своя страна, означава, че тя няма нужда и от никакви допълнителни украшения, които издават преди всичко нашите колебания и незнанието ни.